

Transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar (TTIP) EPSU briefing February 2014

1. En översikt av vad som skett nyligen finns i en rapport från ett gemensamt seminarium med EPSU/EFS/OGB/AK "The politics of Globalization and public services: putting EU's trade and investment agenda in its place [Globaliseringspolitik och offentliga tjänster: att sätta EU:s handels- och investeringsagenda på sin plats]", som hölls den 14 november 2013. Rapporten (på alla EPSU språk) och möteshandlingar finns på <http://www.epsu.org/a/9746>.
2. Förhandlingarna om ett handelsavtal mellan EU och USA – **Transatlantiskt partnerskap för handel och investeringar (TTIP)** – som också kallas det **Transatlantiska frihandelsavtalet (TAFTA)** inleddes i juli 2013. Den tredje förhandlingsrundan ägde rum i Washington DC i december 2013 och nästa runda ska äga rum i mars 2014. TTIP har rönt mycket intresse och lett till oro om avtalet kommer att spegla Unionens utrikespolitiska principer och målsättningar, bl.a. "delade värderingar inom områden som mänskliga rättigheter, grundläggande friheter, demokrati och rättssäkerhet", som nämns i EU:s handelsmandat för TTIP.
3. Hittills har den mest kontroversiella aspekten av TTIP varit **mekanismen för tvistlösning mellan investerare och stat (ISDS)**. EU-kommissionens handelskommissionär Karel De Gucht meddelade den 21 januari (se http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-56_en.htm) att han hade för avsikt att i början av mars samråda med allmänheten om investeringsreglerna i TTIP. Samrådet med allmänheten är ett tecken på växande motstånd mot ISDS och andra inslag i förhandlingarna. EU-kommissionens presstalesman som underrättade om samrådet konstaterade att beslutet "reflekterar kommissionärens beslutsamhet att sörja för den rätta balansen mellan att skydda Europas investeringsintressen och upprätthålla regeringars rätt att reglera i allmänhetens intresse." EU-kommissionen har påpekat att ingen annan del av förhandlingarna kommer att påverkas av detta offentliga samråd och att TTIP förhandlingarna fortsätter som planerat.
4. EU-kommissionen har hittills vägrat erkänna eventuella bekymmer om ISDS, och uppgivit att bilaterala investeringsavtal existerar mellan vissa EU-länder och USA och att det inte är ett problem att utvidga dem, särskilt nu som EU har kompetens om investeringar. Ingen bedömning har emellertid gjorts av dessa nio bilaterala investeringsprogram.¹ Vidare har EU-kommissionen sagt att dess inställning om ISDS-förhandlingar inte ska ingå i samrådet. Det har lett till misstankar att syftet med samrådet främst är att försvaga motståndet och kanske undvika att debatterna om investeringar inkräktar på valkampanjerna till Europaparlamentet. Det offentliga samrådet köper tid åt EU-kommissionen (det ska ta 3 månader) att försöka lösa de många meningsskiljaktigheterna om investeringsskydd mellan kommissionen och medlemsstater. En särskilt besvärlig fråga är hur rättsligt och ekonomiskt ansvar ska fördelas mellan EU och medlemsstaterna ifall rättstvister uppstår om.
5. Det offentliga samrådet om ISDS ska heller inte handla om de bestämmelser i ISDS som redan ingår i **Det övergripande avtalet om ekonomi och handel (CETA)** mellan EU och Kanada. Trots att förhandlingarna formellt avslutades i oktober 2013, har ingen text getts ut och det finns bara allmänna upplysningar på EU-kommissionens webbsida (se <http://trade.ec.europa.eu/doclib/press/index.cfm?id=974>). Vi har ingen information om hur ISDS utformats eller i vilken utsträckning avtalet omfattar offentliga tjänster. Vi

¹ 9 EU länder har investeringsavtal med USA: Bulgarien, Kroatien, Tjeckien, Estland, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien och Slovakien - se http://tcc.export.gov/Trade_Agreements/Bilateral_Investment_Treaties/index.asp

erinrar om att EU-kommissionen försökte i CETA inskränka undantaget för offentliga tjänster och byta systemet med en "positiv" lista (där det som är tillåtet måste listas) till en "negativ" lista (där allt som inte uttryckligen utesluts automatiskt är tillåtet). Samarbetet mellan EPSU och PSI:s kanadensiska medlemsförbund om det här och andra delar av CETA har varit mycket värdefullt.

6. Det är slutligen viktigt att inte glömma det **månglaterala tjänstehandelsavtalet Trade in Services Agreement (TiSA)**. TiSA är mindre känt än TTIP (eller CETA) men förhandlingarna är nästan lika breda och har nått långt. PSI, Internationella fackliga samorganisationen (IFS) och andra globala fack arbetar för att påverka TiSA (och PSI ska snart ge ut ett underlag om TiSA).
7. EPSU:s **viktigaste krav** om TTIP och andra handelsavtal kan sammanfattas så här:
  - ✓ Sätta press för mer transparens om vad som förhandlas
  - ✓ Säkerställa förbindelser från regeringar och Europaparlamentariker att de ska arbeta för att utesluta ISDS, upprätthålla och stärka sociala och miljörättigheter, inte minst arbetstagares rättigheter
  - ✓ Avvisa att befintliga konsumentskyddsnormer försvagas (hälsa och säkerhet, livsmedelssäkerhet, osv.) i förekommande fall
  - ✓ Hindra att offentliga tjänster öppnas upp (hälso- och sjukvård och sociala tjänster, utbildning, vatten, osv.)
  - ✓ Undvika när utfästelser görs om liberalisering att använda systemet med en negativ lista
  - ✓ Söka en större roll för Europaparlamentet, arbetsmarknadens parter och civilsamhället under förhandlingar, och därefter.
8. Vad beträffar **EPSU:s framtida verksamhet** kring dessa frågor behövs fackliga sakkunskaper och samarbete. EPSU bör bygga vidare på positiva erfarenheter av CETA att arbeta med nationella centralorganisationer och kanadensiska offentliganställdas förbund. EPSU ska också fortsätta att arbeta med aktörer i civilsamhället. Sekretariatet och ett antal medlemsförbund deltog i ett stort möte i december 2013 anordnat av Alternative Trade Mandate <http://www.alternativetrademandate.org/> som för samman ett brett urval organisationer, bland annat många fackförbund.

FÖRTECKNING ÖVER HITHÖRANDE HANDLINGAR

- Senaste ställningstagande från EFS och IFS om handel och investeringar <http://www.epsu.org/a/9736>).
- EPSU:s uttalande om brist på öppenhet om CETA avtalet, oktober 2013 <http://www.epsu.org/a/9851>
- EFS-CLC gemensamt uttalande om CETA <http://www.etuc.org/a/10753>
- CEO rapport: [Profiting from injustice. How law firms, arbitrators and financiers are fuelling an investment arbitration boom](http://www.alternativetrademandate.org/)
- Utkast till mandat för förhandlingar mellan EU och USA (TTIP) http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-224_en.htm
- EU – USA Högnivågrupprapport http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2013/february/tradoc_150519.pdf
- Alternativt handelsmandat (ATM) <http://www.alternativetrademandate.org/>
- EU-kommissionens [Faktablad](#) om befintliga regler om investeringskydd och ISDS-systemet.
- EU-kommissionens webbplats om Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip/>
- EU-kommissionens GD Handels offentliga samråd <http://trade.ec.europa.eu/consultations/>
- PSI webbplats avsnitt om handel <http://www.world-psi.org/en/issue/trade>